

Regionaal Samenwerkingsverband
Passend Voortgezet Onderwijs Zoetermeer 28.07

Ondersteuningsplan 2019 – 2023

*Stichting Regionaal Samenwerkingsverband Passend
Voortgezet Onderwijs Zoetermeer*

Voorwoord	1
Inleiding.....	2
Hoofdstuk 1. Onze organisatie	5
1.1 Rechtspersoon	5
1.2 Regio	6
1.3 Adviserende partners en aangeslotenen	6
1.4 Overzicht van de scholen van aangesloten besturen naar onderwijsvormen in Zoetermeer	7
1.5 Afstemming met de scholen	7
1.6 Medezeggenschapsraad (MR) en ondersteuningsplanraad (OPR).....	7
1.7 Kengetallen per 1 oktober 2018.....	8
1.8 Leerlingontwikkeling LWOO-PRO vanaf 1 oktober 2014	8
Hoofdstuk 2. Uitgangspunten	9
2.1 Missie	9
2.2 Visie	9
2.3 Ambities.....	10
2.4 Vereveningsopdracht	10
2.5 Passend Onderwijs in relatie tot gemeentelijk beleid en jeugdhulp	11
2.5.1 Leerplicht en doorzettingsmacht	12
2.5.2 Op overeenstemming gericht overleg (OOGO)	12
2.5.3 Leerlingenvervoer in relatie tot passend onderwijs	12
2.5.4 Samenwerking VO en MBO.....	13
Hoofdstuk 3. Een dekkend netwerk.....	14
3.1 Uitwerking ondersteuningsstructuur.....	14
3.2 De basisondersteuning	14
3.3 Extra ondersteuning.....	15
3.4 Diepte ondersteuning – voortgezet speciaal onderwijs.....	16
3.5 Model en heroriëntatie	16
3.6 Time Out als voorziening	17
3.6.1 Historie.....	17
3.6.2 Aanpak	18
3.6.3 Bevindingen	18
3.6.4 Advies	19
3.7 LWOO met Opting Out	19

3.8	Leerlingen met Dyslexie	20
3.9	De Bestuurlijke Advies Commissie over toelaatbaarheids- en extra ondersteuningsverklaringen (BAC TLV/BOV)	21
3.10	Herbeoordeling	22
3.11	Praktijkonderwijs	23
3.12	TLV Praktijkonderwijs (PrO) en aanwijzing LWOO	23
3.13	Monitoring	23
Hoofdstuk 4. Kwaliteitsbeleid.....		24
4.1	Toezichtkader Passend Onderwijs	24
4.2	Kwaliteitsontwikkeling en planning.....	25

Bijlage 1

Werkwijze en bevoegdheden BAC

Bijlage 2

Begroting 2018-2022 (MJB)

Voorwoord

Het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Zoetermeer (Regsam) staat de komende jaren voor een stevige ontwikkelopdracht. De reguliere scholen voor voortgezet onderwijs zullen zich verder door ontwikkelen tot scholen waar een kwalitatief hoogstaand aanbod aan passend onderwijs is gerealiseerd. Dat doet het voortgezet onderwijs niet alleen, het samenwerkingsverband, het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en de gemeente Zoetermeer zijn belangrijke ondersteunende partners voor de scholen. Door ook intensiever samen met het samenwerkingsverband primair onderwijs op te trekken wordt werk gemaakt van een dekkend aanbod.

Dit ondersteuningsplan is een beleidsplan dat is opgesteld op grond van evaluaties en een serie gesprekken in 2018 met het huidige toezichthoudende bestuur, de gemeente, medewerkers en betrokkenen in het samenwerkingsverband en de scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs. Hieruit is de wens en noodzaak tot herijking van een aantal gemaakte afspraken en keuzes in de inrichting van passend onderwijs gebleken.

Op hoofdlijnen gaat het om:

- Een optimaal doorlopende lijn tussen het primair-, en voortgezet onderwijs heeft voor de ontwikkeling van leerlingen meerwaarde. Daarom versterken we de samenwerking tussen ons Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs met het Samenwerkingsverband Primair Onderwijs.
- Scholen aan zet. Het onderwijs vervult een centrale rol in de ontwikkeling van kinderen. We gaan ervan uit dat scholen de eerst aangewezenen zijn om tegemoet te komen aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van leerlingen. Daarom rusten wij onze scholen, en onze medewerkers die concreet aan de slag zijn met de leerlingen, optimaal toe om tegemoet te komen aan de leer- en ontwikkelingsbehoeften van de leerlingen. Hoe elke school dat aanpakt is geborgd in een herijkt Schoolondersteuningsprofiel (SOP). Versterking van de toegankelijkheid van jeugdzorg in of via het onderwijs is eveneens relevant.
- De toegenomen complexiteit van passend onderwijs en de huidige discussie over de vormgeving van intern toezicht vragen om een aanpassing van de Governance. Vanaf augustus 2019 bouwen we het samenwerkingsverband daarom op met een directeur-bestuurder en een onafhankelijke Raad van Toezicht. We delen deze directeur-bestuurder en de Raad van Toezicht met onze collega's van het samenwerkingsverband primair onderwijs. De belangen van de deelnemende besturen zijn geborgd in een statutair verankerde Deelnemersraad-VO.

Dit ondersteuningsplan is opgesteld voor de planperiode 2019-2023. We beschrijven het beleid kaderstellend en dus op hoofdlijnen. Elk schooljaar daarna stellen we vervolgens binnen deze kaders in een uitvoeringsplan de doelstellingen, resultaten en activiteiten voor het dan voorliggende schooljaar op.

We hopen hiermee optimaal tegemoet te kunnen komen aan de leer en ontwikkelingsbehoeften van onze leerlingen in Zoetermeer de komende jaren.

Monica Robijns

Voorzitter bestuur samenwerkingsverband Regsam

Inleiding

Elk samenwerkingsverband passend onderwijs heeft een aantal wettelijke taken gekregen. Een daarvan is de verplichting om de kaders, de koers en de organisatie van passend onderwijs vast te leggen in een ondersteuningsplan, dat minimaal eenmaal in de vier jaar opgesteld wordt. Dit plan wordt in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) afgestemd met de gemeente en ter instemming voorgelegd aan de ondersteuningsplanraad van het samenwerkingsverband. In dit beleidsplan dienen wij een aantal beloftes, aan de leerlingen, aan elkaar en aan de regionale partners:

Onze beloftes zijn:

- We bieden aan zoveel mogelijk leerlingen passend onderwijs binnen het reguliere voortgezet onderwijs. Zo nodig met extra arrangementen. Daar waar de grenzen van de reguliere scholen in beeld komen is voortgezet speciaal onderwijs beschikbaar.
- We maken nog zichtbaarder werk van het vergroten van de mogelijkheden voor het bieden van passend onderwijs en ondersteuning van leerlingen binnen de scholen voor voortgezet onderwijs. Waar nodig wordt de extra ondersteuning in de scholen geconcretiseerd en doorontwikkeld.
- We ontwikkelen meer maatwerk arrangementen in de reguliere scholen en werken daarvoor samen met de gemeente Zoetermeer en de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs.
- We onderzoeken de mogelijkheden van kortdurende 'time-out' plaatsingen in/naast het reguliere voortgezet onderwijs en herijken de inrichting van deze voorziening zodanig dat deze past binnen wet-, en regelgeving van de overheid en onze behoeften in het kader van het dekkend netwerk van voorzieningen.
- We herzien de routes die leiden tot een toelaatbaarheidsverklaring en waar nodig richten we deze opnieuw in.
- We verbinden ons behalve aan inhoudelijke en organisatorische ambities ook financieel aan het bereiken van onze vereveningsdoelstellingen door een heroriëntatie op onze verdeelmodellen (schoolmodel/expertisemodel).
- We zetten de financiële middelen van het samenwerkingsverband optimaal direct in ten behoeve van arrangementen voor kinderen.

Deze beloftes geven wij vorm binnen de kaders die de overheid ons biedt. Een tweede voor ons belangrijke wettelijke taak van het samenwerkingsverband is de manier vast te stellen waarop bepaald wordt of een leerling een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) krijgt voor het volgen van onderwijs op een school voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO). In het kader van kwaliteitszorg is het relevant om deze 'besluitvormingsroute' periodiek kritisch te bekijken en zo nodig bij te stellen.

Een derde belangrijke wettelijke taak van de schoolbesturen is ervoor te zorgen dat er geen kinderen 'thuiszitten' zonder onderwijs. Ook hiervoor is een systematiek afgesproken. De inspectie vraagt structureel bij elk samenwerkingsverband maandelijks de thuiszittersregistratie op. Daarmee monitort de inspectie het vermogen van samenwerkingsverbanden om het aantal Thuiszitters in hun regio terug te dringen. Signalen over de zorgplicht worden ook door de inspectie gemonitord. Tevens houdt de

inspectie toezicht op de verzuimregistratie en of scholen schorsingen bij de inspectie melden. Ook voor de inrichting van deze wettelijke taak in het tegengaan van Thuiszitters, geldt dat periodiek kritisch kijken naar de aanpak en opbrengsten daarvan nodig is.

Een vierde belangrijke wettelijke taak is om ervoor te zorgen dat er een dekkend netwerk van onderwijsvoorzieningen bestaat in de regio van het samenwerkingsverband. In ons geval is dat de gemeente Zoetermeer. Om te kunnen bepalen of er inderdaad sprake is van een voldoende dekkend netwerk is het belangrijk dat er inzicht bestaat in de ondersteuning die elke schoollocatie zelf kan bieden aan leerlingen met een specifieke leer- en ontwikkelingsbehoefte. Daarom is elke schoollocatie verplicht om een schoolondersteuningsprofiel (SOP) te hebben waarin de eigen ondersteuningsmogelijkheden verhelderd zijn.

In Zoetermeer zijn deze schoolprofielen vindbaar op onze website onder het menu "onze scholen" en op de websites van de scholen. Voor het samenwerkingsverband is 'de optelsom' van alle SOP's belangrijk om vast te stellen of en welke aanvullende voorzieningen nodig zijn om inderdaad een dekkend netwerk te kunnen realiseren en borgen.

In het kader van kwaliteitszorg is het belangrijk om periodiek de beschikbare expertise in de reguliere scholen en in het voortgezet speciaal onderwijs te inventariseren en daarmee SOP's helder, concreet en onderling vergelijkbaar op te stellen. Daarmee ontstaat er namelijk een kwalitatieve manier van werken waarmee scholen voor voortgezet onderwijs en de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in het samenwerkingsverband in onderling overleg en afstemming steeds meer samenwerken om tegemoet te kunnen komen aan specifieke leer-, en ontwikkelingsbehoeften van leerlingen in Zoetermeer.

In het najaar van 2018 en het voorjaar van 2019 is in het kader van kwaliteitszorg kritisch stil gestaan bij de TLV toewijzing en de thuiszittersaanpak. Daarnaast hebben alle Zoetermeerse scholen hun schoolondersteuningsprofielen herijkt.

Hiermee is een vernieuwd fundament tot stand gebracht voor vernieuwingen in de gevolgde aanpak en de inrichting van aanvullende voorzieningen en samenwerkings- en maatwerkarrangementen waarmee tegemoet gekomen zal worden aan de leer-, en ontwikkelingsbehoeften van de leerlingen in Zoetermeer. Deze zullen gestalte krijgen in de komende planperiode.

Dit ondersteuningsplan beschrijft in hoofdstuk 1 de nieuwe organisatie van het samenwerkingsverband. De stichting is vanaf augustus 2019 statutair gestructureerd in drie organen; een eenhoofdig College van Bestuur (CvB) (voortaan aangeduid als 'de directeur-bestuurder'), een onafhankelijke Raad van Toezicht die bestaat uit vijf personen en een deelnemersraad waarin alle aangesloten besturen met een (gemandateerd) bestuurder vertegenwoordigd zijn. Ook geeft het hoofdstuk zicht op de kengetallen.

Hoofdstuk 2 gaat in op de missie en visie van het samenwerkingsverband. We werken een aantal van onze ambities uit en gaan in op nieuwe afspraken rond de ondersteuningsstructuur in de scholen en de samenwerking met de gemeente Zoetermeer.

In het derde hoofdstuk staan de ambities m.b.t. het opnieuw vaststellen van de basis- en de extra ondersteuning in de scholen. Van elke reguliere school is een ondersteuningsprofiel beschikbaar en gepubliceerd op de website van elke school. Voor alle leerlingen die naast basisondersteuning ook extra ondersteuning krijgen, maakt de school een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). In dit OPP beschrijft de school de onderwijsdoelen voor die leerling en welke extra ondersteuning de school biedt en de extra begeleiding voor de leerling. De school overlegt met de ouder over de invulling van het OPP. Alle scholen werken met hetzelfde door het bestuur vastgestelde format. Met elke school worden jaarlijks aan de hand van het schoolondersteuningsprofiel resultaat- en ontwikkelafspraken gemaakt. Deze worden vastgelegd, gemonitord en gedeeld. We gaan meer maatwerk-arrangementen ontwikkelen en ons oriënteren op het herinrichten van een time-out voorziening.

Hoofdstuk 4 gaat in op ons kwaliteitsbeleid. Er wordt een systeem voor kwaliteitszorg ingevoerd. Het samenwerkingsverband zal in 2019-2020 een nulmeting uitvoeren. De normering wordt uitgewerkt met de directeuren en de diensten die expertise leveren. Het systematisch evalueren van de activiteiten in het samenwerkingsverband leidt tot meer inzicht in de voortgang, de kosten en resultaten van de activiteiten. De effecten van de aanpak passend onderwijs worden zo nog meer inzichtelijk gemaakt. Het samenwerkingsverband gaat uitvoering van maatwerk voorzieningen monitoren en beoordelen. We maken resultaat en ontwikkelafspraken met elkaar.

Tot slot is als bijlage 2 toegevoegd aan dit Ondersteuningsplan, de begroting 2018-2022 (MJB), deze zal in een latere fase worden herzien. De besteding van het bedrag per leerling dat vanuit het schoolmodel aan de schoolbesturen wordt uitgekeerd krijgt in schooljaar 2019-2020 een meer zichtbare relatie met het schoolondersteuningsprofiel en de doorontwikkeling van de aldaar beschreven extra ondersteuning. Aantoonbare en onderscheidende passend onderwijs ambities kunnen worden gefinancierd. Bij de verdeling van middelen houdt het samenwerkingsverband rekening met ambities en specialismen per school. Er worden daarover door de directeur-bestuurder per school resultaatafspraken vastgelegd en gedeeld.

Hoofdstuk 1. Onze organisatie

1.1 Rechtspersoon

De zeven schoolbesturen die het samenwerkingsverband vormen hebben zich daarvoor in 2013 georganiseerd in een stichting met de naam Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Zoetermeer (Regsam).

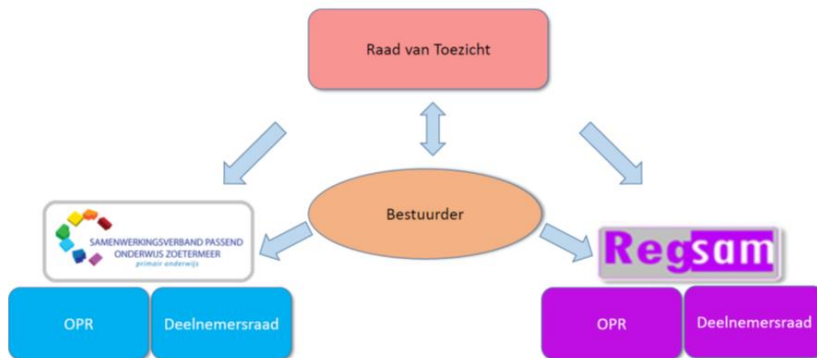
De stichting is vanaf augustus 2019 statutair gestructureerd in drie organen; een eenhoofdig College van Bestuur (CvB) (voortaan aangeduid als 'de directeur-bestuurder'), een onafhankelijke Raad van Toezicht die bestaat uit vijf personen en een deelnemersraad waarin alle aangesloten besturen met een (gemandateerd) bestuurder vertegenwoordigd zijn.

Bij de stichting zijn zeven besturen voor voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs aangesloten. In totaal bevat Regsam tien scholen en ruim 8000 leerlingen. De uitvoerende taken van Regsam zijn belegd in de centrale dienst het 'ICOZ' (Informatie Centrum Onderwijs Zoetermeer). Vier van de zeven besturen zijn zowel aangesloten bij het samenwerkingsverband primair onderwijs als bij ons samenwerkingsverband Regsam.

De versterking van de doorlopende leerlijn voor leerlingen tussen primair-, en voortgezet onderwijs komt op verschillende manieren tot uitdrukking in de Governance. Er is voor gekozen om de directeur-bestuurder part time de beide samenwerkingsverbanden aan te laten sturen. Verder is ervoor gekozen dezelfde Raad van Toezicht formeel te verbinden aan zowel het samenwerkingsverband PO als het samenwerkingsverband VO. De Raad van Toezicht vult haar toezichthoudende taken in op grond van een vastgesteld toezichtkader. Daarnaast zijn twee afzonderlijke deelnemersraden ingesteld waarin de bestuurlijke belangen van de deelnemende besturen stevig statutair geborgd zijn. In de deelnemersraden vindt de beleidsmatige afstemming plaats en verwerft de directeur-bestuurder draagvlak voor het te voeren beleid. De deelnemersraad heeft goedkeuringsbevoegdheid bij belangrijke besluiten als het ondersteuningsplan en de begroting.

De directeur-bestuurder bestuurt en vertegenwoordigt dus beide stichtingen en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van strategisch beleid van het samenwerkingsverband. Daarbij geeft de directeur-bestuurder leiding aan de centrale dienst (ICOZ), waarin diverse ondersteunende functies ondergebracht zijn. Een van de ambities is om ons in de komende periode te oriënteren op de personele omvang van ICOZ en werk te maken van een smallere bezetting. Daarnaast geeft de directeur-bestuurder leiding en sturing aan diverse overleggen, zowel op directieniveau als op het niveau van de ondersteuningsstructuur.

1.2 Regio

Het samenwerkingsverband strekt zich uit over de gemeenten die zijn aangewezen bij ministeriële regeling, zijnde de gemeente Zoetermeer. Deze gemeente telt vijf scholen voor regulier Voortgezet Onderwijs (VO) inclusief een school voor praktijkonderwijs (PrO). Binnen de gemeentegrenzen zijn twee scholen voor Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) gesitueerd, zijnde de Keerkring en het Pleysier College Zoetermeer. Daarnaast is er een aantal scholen voor VSO buiten deze regio.

1.3 Adviserende partners en aangeslotenen

Het bestuur van Stichting Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Zoetermeer bestaat uit de volgende besturen:

Bestuur	Scholen
Kardinaal Alfrink Stichting	Alfrink College
Stichting Erasmus College	Erasmus College
Stichting Unicoz onderwijsgroep	Oranje-Nassau College Parkdreef Oranje-Nassau College Clauslaan
Stichting Stedelijk Voortgezet Onderwijs Zoetermeer	Beroepscollege Zoetermeer VMBO Beroepscollege Zoetermeer Praktijk MAVO Zoetermeer Picasso Lyceum
Stichting J.C. Pleysierschool, Den Haag	Pleysier College Zoetermeer
Stichting Prof. Dr. Leo Kanner onderwijsgroep, Oegstgeest	
Stichting Resonans Leiderdorp	De Keerkring

Schema 1: Samenwerkingspartners

1.4 Overzicht van de scholen van aangesloten besturen naar onderwijsvormen in Zoetermeer

- a. Scholen met uitsluitend VMBO (inclusief LWOO)
  - Beroepscollege Zoetermeer VMBO
  - Oranje-Nassau College locatie Clauslaan

- b. Scholengemeenschappen met MAVO , HAVO, VWO
  - Erasmus College
  - Oranje-Nassau College locatie Parkdreef
  - Picasso Lyceum
  - MAVO Zoetermeer

- c. Scholengemeenschap met uitsluitend HAVO, VWO
  - Alfrink College

- d. Praktijkonderwijs
  - Beroepscollege Zoetermeer Praktijk (vh Het Atrium)

- e. Voortgezet speciaal onderwijs
  - Pleysier College, Zoetermeer (cluster 4)
  - De Keerkring (cluster 3)

1.5 Afstemming met de scholen

Op grond van evaluatie van de overlegstructuur voor 2019, oriënteert de directeur-bestuurder zich op de inrichting van functionele afstemmingsoverleggen. Een directieoverleg met gemandateerde directieleden van de Zoetermeerse scholen is nodig voor de beleidsvoorbereiding en uitvoering. Binnen het directie-overleg werken de deelnemende scholen samen aan de inrichting op hoofdlijnen van de uitvoering van passend onderwijs op de verschillende schoollocaties. Een beleidsmedewerker van de gemeente Zoetermeer kan als adviserend lid deelnemen aan de overleggen van het directie overleg.

Daarnaast heeft een overleg met kernmedewerkers van de ondersteuningsstructuur (de zorgcoördinatoren) meerwaarde als het gaat om het vormgeven van samenwerking, afstemming en kennisuitwisseling in de uitvoering van passend onderwijs op de scholen.

1.6 Medezeggenschapsraad (MR) en ondersteuningsplanraad (OPR)

Het samenwerkingsverband heeft eigen personeel in dienst. Er is om die reden een medezeggenschapsraad. Het samenwerkingsverband heeft ook een Ondersteuningsplanraad (OPR). Personeel en ouders zijn in deze raad evenredig vertegenwoordigd. De medezeggenschapsraden van de afzonderlijke scholen vaardigen namens hen leden af voor de OPR.

1.7 Kengetallen per 1 oktober 2018

Het samenwerkingsverband telt op 01-10-2018 in totaal 8147 leerlingen die het voortgezet (speciaal) onderwijs in de regio bezoeken.

	VSO Cat. 1	VSO Cat. 2	VSO Cat. 3	VSO totaal	%	VSO + totaal VO
1-10-2014	220	5	19	244	3,03	8288
1-10-2015	234	2	16	252	3,11	8363
1-10-2016	255	4	19	278	3,47	8288
1-10-2017	273	8	20	301	3,78	8261
1-10-2018	276	8	20	304	3,88	8147

Schema 2: leerlingontwikkeling vanaf 1 oktober 2014

De kolom met percentages verwijst naar het percentage leerlingen dat op 1 oktober van dat schooljaar een school voor VSO bezoekt. Het landelijk gemiddelde deelnamepercentage en grondslag voor de bekostiging vanaf 2020 is 3,6%. Het is het beleid van het samenwerkingsverband om onder dit deelnamepercentage te blijven. Vanaf 2017 is het deelnamepercentage echter hoger.

Voor de zware ondersteuningsvoorziening VSO bestaan er drie categorieën van arrangementen waaraan de overheid vaste bedragen heeft gekoppeld:

- Categorie 1: leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften betreffende omgang en gedrag, langdurig zieke en zeer moeilijk lerende leerlingen.
- Categorie 2: leerlingen met een lichamelijke beperking.
- Categorie 3: leerlingen die meervoudig gehandicapt zijn.

1.8 Leerlingontwikkeling LWOO-PRO vanaf 1 oktober 2014

Het onderstaande schema geeft een overzicht van de aantallen leerlingen die gebruik maken van leerwegondersteuning of die naar een school voor praktijkonderwijs gaan. Het landelijk gemiddeld aantal leerlingen dat naar een school voor praktijkonderwijs gaat is 2,6%.

	LWOO	LWOO/ totaal	PrO	PrO/ totaal	Overig VO	Totaal VO
1-10-2014	683	8,55 %	291	3,64 %	7011	7984
1-10-2015	702	8,66 %	295	3,64 %	7114	8111
1-10-2016	678	8,46 %	261	3,26 %	7038	8010
1-10-2017	676	8,49 %	246	3,09 %	7039	7960
1-10-2018	666	8,49 %	221	2,82 %	6956	7843

Schema 3: leerlingenaantallen PRO/Lwoo vanaf 1 oktober 2014

Hoofdstuk 2. Uitgangspunten

2.1 Missie

Het samenwerkingsverband stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen, tussen de scholen en aanpalende partijen te realiseren. Dit gebeurt zodanig, dat leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen, die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijk aanbod in het onderwijs krijgen. Ons principe is dat elk kind de kans krijgt om in het regulier voortgezet onderwijs een diploma te halen, tenzij de ondersteuningsvragen van een leerling dermate complex zijn dat plaatsing in een gespecialiseerde schoolomgeving noodzakelijk is.

De schoolbesturen verenigd in het samenwerkingsverband zijn leidend in het bepalen via welke strategie dit wordt gerealiseerd. Om een kwalitatief hoogwaardig dekkend aanbod te realiseren werkt ons samenwerkingsverband intensief samen met de gemeente Zoetermeer en het samenwerkingsverband primair onderwijs. Er wordt naar gestreefd om voor zoveel mogelijk leerlingen een passend onderwijsaanbod 'Thuisnabij' te realiseren. Dit betekent dat gezien de grote reisafstanden tussen de verschillende onderwijsvoorzieningen de expertise die nodig is voor het bieden van een passend onderwijsaanbod voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften bij voorkeur wordt ontwikkeld binnen de lokale (en dus Thuisnabije) onderwijsvoorzieningen. Hiervoor wordt samengewerkt tussen de scholen (zowel VO als VSO) en de ketenpartners.

2.2 Visie

Passend Onderwijs betekent dat iedere leerling het onderwijs en ondersteuning krijgt, die nodig is om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. De scholen binnen het samenwerkingsverband bieden kwalitatief goed passend onderwijs. In het onderwijsaanbod is zichtbaar sprake van een goed functionerende ondersteuningsstructuur en goed toegeruste scholen en leerkrachten. Kwalitatief goed onderwijs betekent voor ons het leveren van goede prestaties, aandacht voor talentontwikkeling, opbrengstgericht werken, kunnen omgaan met verschillen, doorgaande schoolloopbanen en een professionele lerende cultuur.

Passend bij het schoolmodel realiseren we een bescheiden staffbureau waar de wettelijke taken van het samenwerkingsverband zijn ondergebracht en beleggen we de uitvoering van al onze activiteiten zo dicht mogelijk bij de scholen.

2.3 Ambities

Het samenwerkingsverband heeft zijn missie en visie vertaald in de onderstaande ambities:

- We investeren in het versterken van de basisondersteuning in elke school.
- Iedere school beschikt over een ondersteuningsstructuur die duidelijk is beschreven in het schoolondersteuningsprofiel.
- We ontwikkelen onze schoolondersteuningsprofielen door.
- Elke school investeert in professionalisering.
- We ontwikkelen een gemeenschappelijk kader voor hoogbegaafdheid.
- Toegroeien naar het schoolmodel met een bescheiden stafbureau.
- Een nieuwe oriëntatie op inrichting van bovenschoolse voorzieningen.
- We gaan meer maatwerk-arrangementen ontwikkelen en oriënteren ons op het herinrichten van een 'time-out' voorziening mogelijk in samenhang met een voorziening op één van de reguliere VMBO scholen.
- Heroriëntatie op de inzet en de positie van APO'ers en BOZ'ers.
- Een zo gering mogelijk aantal thuiszitters en een zo kort mogelijke duur van de thuiszitperiode.
- Een verwijzingspercentage naar voortgezet speciaal onderwijs (VSO) op of onder het landelijk gemiddelde.
- Tot stand brengen van een doorlopende ontwikkeling van Passend Onderwijs tussen het primair-, en voortgezet onderwijs.
- Adequate overdracht van leerlingen van primair-, naar voortzet onderwijs.
- Het realiseren van meer schoolnabije samenwerking met jeugdhulp met het doel om snelle en adequate interventies te realiseren.

2.4 Vereveningsopdracht

Het samenwerkingsverband heeft een vereveningsopdracht, wat inhoudt dat het samenwerkingsverband op 1 oktober 2019 percentueel niet meer leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs heeft geplaatst dan het landelijke percentage van 3,6% op 1 oktober 2011. De overheid compenseert de samenwerkingsverbanden met een negatieve verevening. Dit gebeurt op daarvoor vastgestelde afnemende percentages voor de teldata 1 oktober 2015 tot en met 1 oktober 2019. Op 1 oktober 2018 is ons deelnamepercentage 3,4 % (zie schema 2). Voor ons samenwerkingsverband betekent dit dat een scherpe focus op de deelnamecijfers moet blijven. Het samenwerkingsverband komt snel in risicovol vaarwater zodra er meer leerlingen worden verwezen (zie ook de risicoparaagraaf in de mjb). Zeker is dat het samenwerkingsverband, ook om financiële redenen, onder het deelnamepercentage in het VSO van 3,6% wil blijven. Als een kind VSO nodig heeft, dan is dat beschikbaar. Daarnaast wil het samenwerkingsverband ook de bekostiging van het aantal leerlingen in het PrO en de leerlingen met LWOO indicaties binnen de financiële kaders houden.

Er wordt werk gemaakt van het beperken van de nieuwe instroom van leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs door het versterken van de ondersteuningsstructuur in de scholen, het realiseren van meer maatwerk arrangementen en een herschikking van

tussenvoorzieningen. De strategie daartoe is om het vigerende expertisemodel meer richting schoolmodel om te vormen. Nieuwe instroom van leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs willen wij zoveel mogelijk beperken om zo ook onze financiële doelstellingen te kunnen bereiken. Waar nodig is altijd voortgezet speciaal onderwijs beschikbaar voor leerlingen met ondersteuningsvragen die de mogelijkheden van de reguliere scholen overstijgen.

2.5 Passend Onderwijs in relatie tot gemeentelijk beleid en jeugdhulp

De gemeente Zoetermeer en de schoolbesturen zien elkaar als belangrijke partners in het huidige stelsel. De gemeentelijke visie van Thuisnabij onderwijs sluit aan bij de werkwijze van het samenwerkingsverband. Thuisnabij onderwijs vraagt om adequate en snel beschikbare ondersteuning zodat elke jongere, ongeacht de omstandigheden, zich zo optimaal mogelijk kan ontplooiën. De gemeente Zoetermeer investeert in een nevenlocatie van het voortgezet speciaal onderwijs, de voorziening Time-out en het schoolmaatschappelijk werk. Daarnaast neemt zij deel aan de ondersteuningsstructuur van de school vanuit leerplicht en jeugdhulp om vanuit een preventieve aanpak schoolverzuim en schooluitval te voorkomen. Hierbij is het '1 kind, 1 gezin, 1 plan' het uitgangspunt.

De gemeente ondersteunt daarmee het realiseren van een dekkend netwerk aan onderwijsvoorzieningen op lokaal- en regionaal niveau en sluit aan met de jeugdhulp waar noodzakelijk. Hierbij blijken de overgangen zoals verhuizing, opname of detentie en de overstap naar het MBO extra kwetsbare schakels voor een doorlopende ontwikkelingslijn.

In het samenwerkingsverband hebben wij bij ICOZ plekken beschikbaar voor leerlingen die tijdelijk uit de klas of de school moeten. Wij gaan deze plekken in een reguliere schoolomgeving realiseren. Op basis van dit ondersteuningsplan maken we een jaarplan voor schooljaar 2019-2020.

De gemeenschappelijke doelstelling van de gemeente en het samenwerkingsverband is om preventief werken te bevorderen, direct en laagdrempelig opvoedondersteuning in te schakelen en de verbinding onderwijs en jeugdhulp te bewerkstelligen. Opvoed- en opgroeiondersteuning vormt een integraal onderdeel van het totale zorg- en ondersteuningssysteem rond de school en het gezin. De meerwaarde van een goede samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp komt ten goede aan de leerlingen. In de komende planperiode zal de gezamenlijke ondersteuningsstructuur worden doorontwikkeld. Daarbij wordt dan specifiek aandacht geschonken aan het moment waarop de gemeente bijspringt met maatwerktrajecten. Daarover zijn nu nog onvoldoende sluitende afspraken gemaakt. Dit zou bijvoorbeeld uitgewerkt kunnen worden in deze nieuwe planperiode door het opstellen van een gezamenlijke ontwikkelagenda, waarbij jaarlijks op bestuurlijk niveau de voortgang wordt besproken.

Voor de doorlopende leer- en zorglijn naar het MBO wordt bij de doorontwikkeling opgetrokken met het MBO.

De gemeente Zoetermeer hecht eraan dat in deze planperiode:

- Een dekkend netwerk voor kwetsbare leerlingen binnen- en/of buiten de school beschikbaar is.
- Afsproken procedures worden nagekomen.
- De Begeleiders Onderwijs & Zorg (de zgn. BOZ-ers), ofwel de bovenschoolse medewerkers van het samenwerkingsverband die diensten verlenen aan de scholen zo dicht mogelijk bij de scholen zijn gepositioneerd.
- Er goed onderbouwde ontwikkelperspectiefplannen en onderwijszorgarrangementen worden gerealiseerd waarbij aan de voorkant integraal wordt opgetrokken door een bovenschoolse medewerker van het samenwerkingsverband, leerplicht en jeugdhulp.
- Sprake is van professionalisering van docenten m.b.t. vroeg signalering en omgang met specifieke gedragsproblematiek als onderdeel van basisondersteuning.

2.5.1 Leerplicht en doorzettingsmacht

De samenwerking tussen de scholen en de leerplichtambtenaren van onze gemeente verloopt goed. Schoolverzuim is een belangrijk signaal en wordt door het onderwijs en gemeente serieus aangepakt. Er is een gezamenlijk vastgesteld protocol voor Zoetermeer. In samenwerking met scholen, leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband wordt uitvoering gegeven aan het protocol 'Thuiszitters'. Regelmatig vindt er overleg plaats tussen het samenwerkingsverband en Leerplicht ten aanzien van de thuiszitters en leerplichtonthefingen om leerlingen te monitoren en afspraken en acties uit te zetten. Doorzettingsmacht is nu nog niet belegd en na de benoeming van de directeur-bestuurder is het één van de belangrijkste taken die besproken wordt. Het thuiszittersprotocol herijken we in 2019-2020.

2.5.2 Op overeenstemming gericht overleg (OOGO)

Samenwerkingsverbanden zijn bij wet verplicht OOGO te voeren met de gemeenten die binnen het samenwerkingsverband vallen. Het doel van het overleg is om de juiste afstemming te verkrijgen en te behouden ten aanzien van het ondersteuningsplan. Thema's die in het overleg aan bod komen zijn onder andere leerlingenvervoer, leerplicht en afstemming passend onderwijs met jeugdhulp. Het OOGO wordt gevoerd volgens het model dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten samen met de PO- en VO-raad hebben gemaakt. Daarin staan de aandachtspunten voor de agenda opgenomen. In het vooroverleg van het OOGO is afgesproken dat de gemeente het gezamenlijk OOGO met het bestuur van ons samenwerkingsverband voeren.

2.5.3 Leerlingenvervoer in relatie tot passend onderwijs

Voor leerlingenvervoer gelden de gemeentelijke verordeningen. De gemeente volgt daarin het landelijke beleid en streeft naar zoveel als mogelijk Thuisnabij onderwijs.

2.5.4 Samenwerking VO en MBO

Op bestuurlijk niveau en op de werkvloer is sprake van samenwerking en afstemming met de MBO-instellingen uit aanpalende regio's. Er is een gezamenlijke actietafel waar door het SWV, CJG, MBO, gemeente, leerplicht, teamleiders, (risico) jongeren worden besproken. Het samenwerkingsverband oriënteert zich in 2019-2020 op deze samenwerking en komt indien van toepassing met voorstellen ter verbetering.

Hoofdstuk 3. Een dekkend netwerk

Voor alle leerlingen biedt het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek. Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk voor plaatsing van alle leerlingen waarvoor extra ondersteuning nodig is. De school heeft zorgplicht voor alle leerlingen met een vraag om extra ondersteuning die zich schriftelijk aanmelden. De individuele besturen investeren in een sterk professioneel team van medewerkers en het versterken van de ondersteuningsstructuur in en om de scholen. Hierbij passen afspraken over de basisondersteuning op elke school.

3.1 Uitwerking ondersteuningsstructuur

Alle scholen hebben een in het schoolondersteuningsprofiel uitgewerkte interne en externe ondersteuningsstructuur. Basis van die structuur is een in het schoolondersteuningsprofiel beschreven kwalitatief sterk onderwijsaanbod en pedagogisch klimaat op klassen en schoolniveau. In het voorjaar van 2019 heeft elke school zijn schoolondersteuningsprofiel tegen het licht gehouden en aangepast als dat wenselijk was. Er is daarmee nu, op een onderling vergelijkbare manier, inzichtelijk gemaakt wat elke school in dit verband te bieden heeft voor leerlingen.

Als bij een leerling sprake is van extra ondersteuning wordt daarover altijd met de ouders een gesprek gevoerd en een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld waarin de ouders tekenen voor het handlingsdeel. Samen met de leerling en ouder(s)/verzorger(s) worden vervolgstappen beschreven en aanpassingen gedaan op basis van regelmatige evaluaties. Voor deze leerlingen wordt altijd een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Op het moment dat leerlingen voor een arrangement in aanmerking komen, wordt een op alle scholen gelijke procedure gevolgd. Deze procedure is beschikbaar op de website van het samenwerkingsverband.

3.2 De basisondersteuning

Om onze doelstellingen te realiseren heeft het samenwerkingsverband een 'standaard' voor de basisondersteuning ontwikkeld. De standaard bestaat uit 6 referenties, die beschrijven voor welk kwaliteitsniveau onze schoolbesturen garant staan. De bestuurlijke vaststelling van de standaard betekent, dat alle schoolbesturen zich aantoonbaar inspannen om in hun schoolbeleid het afgesproken niveau te bereiken. De huidige 6 referenties van onze standaard voor basisondersteuning zijn:

1. De school heeft zicht op de leerontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht.
2. De school heeft een positief pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en medewerkers.
3. De school neemt leerlingen zorgvuldig in overeenstemming met de wet op de zorgplicht aan en draagt leerlingen zorgvuldig over.
4. De school werkt samen met de kern- en ketenpartners aan een effectieve ondersteunings-structuur.
5. De school heeft de verantwoordelijkheid van leerling, ouders, docenten en

- ondersteuners voor de ontwikkeling van de leerling vastgelegd.
6. De school heeft een ondersteuningsprofiel dat is opgenomen in het schoolplan.

De nieuwe schoolondersteuningsprofielen werpen naar verwachting nieuw licht op deze referenties. Dat betekent dat wij in 2019-2020 de basisondersteuning mede aan de hand van de schoolondersteuningsprofielen opnieuw beoordelen en uitwerken.

3.3 Extra ondersteuning

Als een kind ondersteuning nodig heeft die niet onder de basisondersteuning valt, kan de school extra ondersteuning als arrangement inzetten. De directeur-bestuurder bepaalt hoe het budget voor extra ondersteuning wordt toegewezen aan de reguliere scholen voor voortgezet onderwijs. In 2019-2020 bepaalt het samenwerkingsverband aan de hand van de ondersteuningsprofielen welke arrangementen er op scholen mogelijk gemaakt kunnen worden. Het Beroepscollege Zoetermeer en het Oranje Nassau College voor VMBO oriënteren zich gezamenlijk op het structureel verbreden van de ondersteuningsmogelijkheden. Zij beoordelen dan tevens de noodzaak voor een time out 'achtige' voorziening.

Het samenwerkingsverband ontwikkelt daarnaast in 2019-2020 een eigen systeem van kwaliteitszorg waarmee monitoring van inzet en resultaten voor extra ondersteuning beter zichtbaar wordt gemaakt.

Elke ouder die vragen of wensen heeft over de ondersteuning van zijn of haar kind, kan direct bij de eigen school terecht. Via de school wordt op basis van nieuwe afspraken in het samenwerkingsverband extra ondersteuning geregeld. Goede en geconcretiseerde afstemming met de gemeente en tussen de scholen onderling over de 1-Zorgroute is voorwaardelijk.

De schoolbesturen organiseren in de nieuwe planperiode (per 2019-2020) extra ondersteuning zoveel mogelijk in de reguliere school. Zij doen dit goeddeels uit de daartoe via het samenwerkingsverband verstrekte middelen. Op de resultaten van deze inzet vindt nu nog geen of onvoldoende monitoring plaats. Een deugdelijk systeem van kwaliteitszorg zal daarvoor in de komende planperiode ontwikkeld worden. Wat is de besteding aan extra ondersteuning en welke resultaten beoogt het samenwerkingsverband? Arrangementen zijn het resultaat van de samenwerking tussen regulier onderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs, jeugdhulp en natuurlijk ook de ouders/leerlingen. De gemeente Zoetermeer levert hieraan, onder meer via schoolmaatschappelijk werk een bijdrage. In de komende planperiode worden uniforme afspraken over de ondersteuningsstructuur in de scholen gemaakt. We maken altijd afspraken over de duur en de beoogde en behaalde resultaten van een arrangement. De gegevens worden vastgelegd in de kwaliteitsmonitor. Een lid van het ZAT is altijd betrokken bij het opstellen van een arrangement. Is er sprake van extra ondersteuning, dan wordt er altijd een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) gemaakt voor de leerling.

Op basis van de nieuwe schoolondersteuningsprofielen worden in 2019-2020 nieuwe standaarden voor basis- en extra ondersteuning opgesteld. Deze worden t.z.t. als bijlage toegevoegd aan het jaarplan en ter instemming voorgelegd aan de OPR.

3.4 Diepte ondersteuning – voortgezet speciaal onderwijs

Is extra ondersteuning of een arrangement in de school niet voldoende, dan kan het voortgezet speciaal onderwijs dat wél zijn. Wanneer de reguliere school de leerling niet voldoende kan ondersteunen, kan plaatsing op een school voor voortgezet speciaal onderwijs gewenst zijn. Voor plaatsing van een leerling is een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) nodig welke, onder bepaalde voorwaarden en volgens een vaste procedure, wordt afgegeven door het samenwerkingsverband. De leerling kan dan worden aangemeld bij een school voor voortgezet speciaal onderwijs.

De BAC is tijdig betrokken bij casuïstiek en bespreekt met de school, de ouders en de BOZ-er/APO-er aan de hand van het ontwikkelingsperspectiefplan en de kwaliteit van het doorlopen proces, welk arrangement in en/of buiten de reguliere school voor deze leerling van toepassing kan zijn. Binnen het samenwerkingsverband is het mogelijk om naar speciale vormen van onderwijs door te stromen. Hiervoor is een TLV nodig van het samenwerkingsverband. Het arrangement of de TLV is in beginsel tijdelijk van aard. Waar nodig spreekt de BAC met de school en de ouders de duur van het arrangement af, de beoogde doelstellingen en de wijze waarop dit bereikt wordt. Daarmee krijgt een leerling een specialistisch arrangement, met afspraken over de duur van de plaatsing in het voortgezet speciaal onderwijs.

3.5 Model en heroriëntatie

Vanuit de expertisemodel gedachte is in het verleden personeel aangetrokken dat zich richt op de begeleiding van scholen en leerlingen en op de overgang po/vo. Voor 1,5 fte is ingezet op Adviseurs Passend Onderwijs (APO) en voor 3,2 fte is ingezet op Begeleiders Onderwijs en Zorg (BOZ). De werkzaamheden worden gecoördineerd door een coördinator APO en een coördinator BOZ.

Vraagstuk is echter dat deze expertise onvoldoende met specifieke doelen ingezet wordt en dat resultaten maar beperkt gemonitord worden. De inzet van APO en de BOZ expertise

is goeddeels curatief gericht op casuïstiek. Dat maakt het vrijwel onmogelijk om concrete resultaten en opbrengsten van deze inzet te benoemen en te relateren aan beperking van het deelnamepercentage aan het VSO.

Een heroriëntatie op de beoogde resultaten en de wijze van inzetten van APO en BOZ expertise is dan ook nodig. Deze heroriëntatie zal onder leiding van de directeur-bestuurder plaatsvinden in de tweede helft van 2019. Bij deze heroriëntatie spelen de nieuwe schoolondersteuningsprofielen een sturende rol. In principe rekenen we de APO en BOZ inzet tot een vorm van extra ondersteuning.

3.6 Time Out als voorziening

Het samenwerkingsverband beschikte in 2018-2019 nog over één flexvoorziening, "Time Out" (2,3 fte). Een tweede flexvoorziening "Doorstart" heeft vanaf augustus 2018 feitelijk geen leerlingen meer. De Time Out voorziening heeft tot doel leerlingen die (veelal door gedragsproblemen) dreigen uit te vallen op hun school via een tijdelijke specifieke interventie voor schooluitval te behoeden. Daarnaast heeft de voorziening een onderzoeks- en observatiefunctie. De coördinator is lid van het managementteam. Daarnaast zijn een psycholoog (0,2 fte) en een schoolmaatschappelijk werker (0,2 fte) ondersteunend aan het team van Time Out. Time Out is nu gelokaliseerd in het kantoor van het samenwerkingsverband.

De Time Out heeft als doel het terugdringen van schooluitval door het bieden van – de naam zegt het al – een time out aan leerlingen van het samenwerkingsverband die als gevolg van gedragsproblematiek dreigen vast te lopen binnen het reguliere onderwijs. Dit gebeurt tot op heden op een aparte locatie buiten de reguliere schoolsetting gedurende circa 13 weken. De capaciteit is circa 40 leerlingen per jaar. Streven is dat na de Time Out de leerling het onderwijs kan vervolgen binnen het reguliere onderwijs, bij voorkeur op de "eigen" school. Time Out heeft een functie in het voorkomen van instroom in VSO en thuiszitten. Soms is het voor leerlingen beter om tijdelijk in een andere schoolomgeving te zijn. We willen, ook omdat dat wettelijk beter past, die mogelijkheid binnen onze reguliere scholen voor VMBO gaan organiseren. Daarom gaan we zo snel als mogelijk de Time-Out onderbrengen in de reguliere schoolomgeving (zie 3.6.4).

3.6.1 Historie

In 2016 en 2017 is onder begeleiding van diverse externen veel overlegd, gesproken, uitgewisseld en geschreven over de doorontwikkeling van de flexvoorziening om te komen tot een sluitende aanpak voor diverse doelgroepen. Dit gebeurde in verschillende werkgroepen: een algemene werkgroep 'doorontwikkeling flexvoorzieningen Regsam' en werkgroepen rond specifieke doelgroepen. Deelnemers waren vertegenwoordigers van reguliere en VSO scholen, het samenwerkingsverband, de Time-Out, de gemeente Zoetermeer en hulpverlening. Het samenwerkingsverband heeft in schooljaar 2018-2019 alle beschikbare informatie geanalyseerd en gesprekken gevoerd met betrokkenen.

3.6.2 Aanpak

Een bovenschools ondersteuningsaanbod als Time Out maakt deel uit van het extra ondersteuningsaanbod in het samenwerkingsverband. Aan dit extra ondersteuningsaanbod (of arrangement) gaat het aanbod van de (reguliere) scholen aan vooraf. Leerlingen die in aanmerking komen voor een Time Out zijn leerlingen die qua ondersteuningsbehoefte het aanbod van de scholen overstijgen en een tijdelijke interventie behoeven. Veelal gaat het over leerlingen met gedragsproblemen.

Twee vragen zijn voorliggend:

1. Voor welke leerlingen met welke ondersteuningsbehoeften hebben de reguliere VO scholen onvoldoende aanbod?
2. Hoe vertaalt zich dat naar een wenselijk ondersteuningsaanbod van een bovenschoolse voorziening binnen het samenwerkingsverband?

Om hier zicht op te krijgen is eind 2018 in twee bijeenkomsten gesproken met de onderwijsleden van de algemene werkgroep "doorontwikkeling flexvoorziening". Daarnaast is een gesprek geweest met (vertegenwoordigers) van de gemeente Zoetermeer. De gesprekken zijn steeds gevoerd vanuit de visie van het samenwerkingsverband: waar nodig eerst het reguliere onderwijs versterken voordat een externe voorziening wordt ingezet.

3.6.3 Bevindingen

Met veel inzet wordt op de scholen basis- en extra ondersteuning gerealiseerd. Door de werkgroep is aangegeven dat er behoefte is aan de volgende randvoorwaarden:

- Betere samenwerking en afstemming tussen de samenwerkingsverbanden primair onderwijs en voortgezet onderwijs over het tijdig inzetten van effectieve ondersteuning en/of hulpverlening in het primair onderwijs.
- Inzet van effectieve hulpverlening binnen het regulier onderwijs, zodat leerlingen op de eigen school kunnen blijven. Lukt dat niet dan wordt er nu te lang met leerlingen doorgedaan, vaak met uitval tot gevolg (waarbij opgemerkt is dat de betrokkenheid en inzet van de gemeente bij het onderwijs in de regio opmerkelijk groot is).
- Effectieve samenwerking tussen onderwijs en hulpverlening: elkaars taal spreken en perspectief van waaruit gewerkt wordt afstemmen.
- Afspraken over doorzettingsmacht.

Conclusie is dat binnen de huidige situatie het nu nog onvoldoende duidelijk is:

- Welke ondersteuning iedere school biedt.
- Of ondersteuning ook daadwerkelijk wordt ingezet volgens de afspraken die daarover zijn gemaakt (transparantie, navolgbaar, controleerbaar).
- Welke ondersteuning niet geboden kan worden en waarom niet.
- En daarmee welke inzet van bovenschoolse ondersteuning wenselijk is voor het samenwerkingsverband.

3.6.4 Advies

De werkgroep adviseert het samenwerkingsverband om in te zetten op het versterken van de ondersteuningsstructuur op de reguliere scholen. Dat houdt in het verder op orde brengen van de basisondersteuning, de extra ondersteuning en de ondersteuningsroute binnen de scholen waarin rollen, taken en verantwoordelijkheden worden benoemd. En waarin ook de eerder genoemde bevindingen een plek kunnen krijgen. In 2019-2020 maken we werk van het versterken van de basisondersteuning. Een proces waar draagvlak voor gecreëerd wordt en dat op het niveau van het samenwerkingsverband samen met de scholen en partners doorlopen wordt. Essentieel voor een geslaagde uitvoering is commitment bij de directies van alle scholen.

De extra ondersteuning die iedere school inzet faciliteren volgens de afspraken die daarover gemaakt worden (inclusief evaluatie). Verantwoording vindt plaats via een systeem voor kwaliteitszorg.

Behoud wat goed gaat. Een voorbeeld hiervan is een recente ontwikkeling. Het gaat om een pilot "samenwerking hulpverlening en school" op de ONC locatie Parkdreef met Stedelijk College met als doel om de hulpverlening beter aan te laten sluiten bij de vraag van school en daarmee o.a. de zorgstructuur op school verder te versterken.

Zodra de schoolondersteuningsprofielen zijn opgesteld ontstaat zicht op welke ondersteuning binnen het regulier onderwijs geboden wordt en wat aanvullend bovenschools georganiseerd moet worden t.b.v. een dekkend aanbod.

Het zou meerwaarde kunnen hebben om een bovenschoolse voorziening te integreren in een school voor VMBO. Een dergelijke bovenschoolse 'Time-Out-achtige' voorziening kan functioneren als een vorm van gestructureerde extra ondersteuning voor die leerlingen die (tijdelijk) gerichte extra ondersteuning buiten hun reguliere onderwijssetting nodig hebben. Het heeft inhoudelijke en organisatorische meerwaarde om een dergelijke bovenschoolse voorziening 'schoolnabij' te organiseren. Via deze bovenschoolse voorziening is het mogelijk leerlingen trainingen te bieden in executieve functies, sociale vaardigheden, faalangstreductie, examentraining etc. Net zoals in de huidige Time Out setting is deze voorziening erop gericht om de leerling zoveel als het kan weer geheel in de reguliere lessen (zelfstandig) te laten deelnemen. De bovenschoolse voorziening wordt bemenst door gespecialiseerde docenten die affiniteit en vaardigheid hebben in het bieden van maatwerk bij extra ondersteuning. Deze docenten bieden op vraag van collega's ondersteuning/handelingsadviezen in de omgang met leerlingen, bijvoorbeeld op basis van een observatie. Tussen deze bovenschoolse voorziening en de docenten/mentoren is contact over de afstemming en de ontwikkeling van de leerlingen.

3.7 LWOO met Opting Out

Vanaf 1 januari 2014 is het bedrag dat scholen ontvangen voor leerlingen met leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) en praktijkonderwijs (Pro) opgesplitst in een budget voor basisbekostiging en een budget voor ondersteuningsbekostiging. Elke school ontvangt per leerling basisbekostiging. De ondersteuningsbekostiging voor LWOO en Pro ontvangen de VMBO- en praktijkscholen vanaf 2016 vanuit het samenwerkingsverband

volgens de afspraken die daarover in het ondersteuningsplan zijn vastgelegd. De huidige toekenning van het LWOO en PrO budget voor leerlingen geschiedt in ons samenwerkingsverband nog op basis van inhoudelijke, landelijk geldende criteria. De samenwerkingsverbanden zijn zelf verantwoordelijk voor de toewijzing van LWOO en PrO en de bijbehorende ondersteuningsbudgetten. Het samenwerkingsverband bepaalt volgens welke procedure het LWOO en PrO toewijst.

Naar verwachting gelden tot 1 januari 2020 nog de landelijke toewijzingscriteria. Daarna kan elk samenwerkingsverband hiervoor een eigen systematiek invoeren waarbij meer naar de werkelijke ondersteuningsbehoeften van leerlingen kan worden gekeken.

Afwijken van de landelijke regelgeving vóór 2020 is mogelijk. Samenwerkingsverbanden kunnen de procedure rond LWOO aanpassen op dossierinhoud, criteria en screenings- en testinstrumenten en duur van de Aanwijzing. Zij kunnen de landelijke criteria blijven hanteren, maar het is ook mogelijk om zelf criteria voor de toewijzing van LWOO op te stellen. Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft eerder besloten om de landelijke criteria voor LWOO nog niet los te laten en middelen voor LWOO op individuele leerling basis te blijven toekennen.

Ons samenwerkingsverband heeft ervoor gekozen niet tot opting out over te gaan maar zal in 2019-2020 wel de voorbereidingen op de nieuwe wetgeving ter hand nemen.

3.8 Leerlingen met Dyslexie

Het "Arrangement ondersteuning dyslectische leerlingen" wordt door het samenwerkingsverband aan de scholen geboden. Dit arrangement bevat twee onderdelen:

- Groepsonderzoek dyslexie.

Dit onderzoek faciliteert het samenwerkingsverband namens de VO scholen. Het onderzoek wordt centraal uitgevoerd, op de locatie van het samenwerkingsverband in plaats van de schoollocaties. Door deze aanpak wordt een kostenbesparing voor de scholen gerealiseerd. Tijdens dit onderzoek worden leerlingen door een externe partij getest op mogelijke dyslexie. De kosten van dit onderzoek worden door het samenwerkingsverband later aan de scholen doorberekend.

- Programma Kurzweil

Het samenwerkingsverband heeft in 2017 een 5-jarig contract met 45 basisscholen afgesloten voor het gebruik van het Kurzweil softwarepakket. Door deze voorziening kunnen de leerlingen in het basisonderwijs op school, en eventueel ook thuis, gebruik maken van het programma Kurzweil. Door deze samenwerking is in Zoetermeer een situatie gecreëerd voor het werken, met compenserende software door dyslectische leerlingen in zowel het PO als het VO.

Volgens de vigerende afspraken is dit het domein van de basisondersteuning en niet van het samenwerkingsverband. Dyslexie valt onder de basisondersteuning en hoort bij de scholen thuis. Maar tijdens deze ondersteuning en begeleiding die de school aan leerlingen biedt, verleent het samenwerkingsverband de service, ook weer centraal en kostendekkend, om door middel van trainingen deze dyslectische leerlingen te leren

omgaan met het programma Kurzweil en wordt het programma desgewenst, door een externe partij, bij de ouders thuis op een computer geïnstalleerd.

3.9 De Bestuurlijke Advies Commissie over toelaatbaarheids- en extra ondersteuningsverklaringen (BAC TLV/BOV)

De toeleiding naar speciale voorzieningen en het uitgeven van extra ondersteuning verklaringen lopen via de Bestuurlijke Advies Commissie (BAC). ¹Dit is één van de wettelijke taken van het samenwerkingsverband. De BAC werkt in opdracht van het bestuur. Zo objectief en onafhankelijk mogelijk wordt bestuursbeleid uitgevoerd. De BAC bestaat uit twee inhoudelijk deskundigen en waar nodig aangevuld met deskundigen betrokken bij de casuïstiek. De BAC is uitvoerend aan het gestelde bestuursbeleid en legt verantwoording af aan de directeur-bestuurder van het SWV. De BAC adviseert de directeur-bestuurder of een leerling in aanmerking komt voor een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) of een arrangement. Toewijzing van een TLV en advies aan ouders en scholen wordt gescheiden, de BAC heeft een toewijzingsfunctie en geen adviesfunctie.

De BAC bestaat uit:

- een gz-psycholoog/orthopedagoog generalist met een brede deskundigheid,
- een algemeen deskundige bekend met de verschillende facetten van dieptezorg,
- indien nodig, een deskundige op specifiek terrein (bijv. een jeugdarts) en
- een ambtelijk secretaris.

Voor het beantwoorden van vragen zoekt de BAC contact met de scholen en/of de ondersteunende medewerkers van het samenwerkingsverband. De BAC is onafhankelijk en de leden hebben geen binding met een van de scholen binnen het samenwerkingsverband. Om een leerling naar een speciale voorziening te laten gaan is een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) vereist. De BAC adviseert de directeur-bestuurder van het SWV om een TLV af te geven. De geldigheidsduur van een TLV is in principe niet langer dan 2 jaar en tot het schooljaar waarin de leerling 18 wordt. Wanneer bij aanvang al duidelijk is, dat een leerling door de zware ondersteuningsbehoefte niet aan het regulier onderwijs kan deelnemen, wordt een TLV voor een langere periode afgegeven.

De BAC adviseert de bestuurder van het samenwerkingsverband m.b.t.:

- Ondersteuningsarrangementen.
- Aanwijzingen VMBO met leerwegondersteuning.
- De toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs.
- De toelaatbaarheid tot scholen het afgeven voor voortgezet speciaal onderwijs.

Voor leerlingen in het VSO die ouder zijn dan 20 jaar beoordeelt de BAC in hoeverre bij deze leerlingen sprake is van ondersteuning die bekostigd wordt vanuit jeugdhulp of vanuit onderwijs. Zolang er bij 20+ leerlingen perspectief is op duurzame uitstroom naar vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding en onderwijs hiervoor noodzakelijk is, zal onderwijs worden ingezet. Vrijwel altijd is bij deze oudere leerlingen sprake van een

---

¹ De werkwijze en bevoegdheden van de BAC staan beschreven in bijlage 1.

samengesteld arrangement 'Onderwijs en Zorg'. Voor deze leerlingen wordt een TLV afgegeven als daar voldoende redenen voor zijn. Voor 20+ leerlingen wordt door het SWV en altijd in samenspraak met de ouders, school en gemeente, een maatwerk arrangement opgesteld.

De BAC zoekt afstemming met de aanpalende samenwerkingsverbanden m.b.t. de toewijzing van TLV's en herindicaties. De huidige set van criteria voor toewijzing is tot stand gekomen in overleg en afstemming met de SWV-en Delft, Westland en Den Haag. Het is van belang dat de komende planperiode standaardisering van de toewijzing met deze omringende samenwerkingsverbanden geagendeerd wordt door de BAC.

Punt van aandacht voor de invoering in het schooljaar 2019-2020 is het werken met goed en tijdig ingevulde ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP).

Deze ontwikkelingsperspectiefplannen zijn besproken met de ouders en door hen is ook het handelingsdeel getekend. De ontwikkelingsperspectiefplannen dienen als volginstrument voor de leerling die extra ondersteuning vraagt.

Om de deelnamepercentages aan het voortgezet speciaal onderwijs terug te dringen, wordt in deze gesprekken ook getoetst of voldoende onderzocht is of er lichtere vormen van ondersteuning mogelijk zijn. Er wordt met arrangementen gewerkt en er is voldoende collegiaal overleg tussen scholen. Zo wordt ècht samengewerkt rond leerlingenzorg. Daarnaast verzorgen de medewerkers van de BAC-rapportages ten dienste van de besturen, zodat zij daarop het beleid kunnen aanscherpen en concreet sturing kunnen geven aan de leerlingenaantallen. De BAC is daarmee gepositioneerd als uitvoeringsorgaan van het bestuursbeleid van het samenwerkingsverband, waarbij objectiviteit en onafhankelijkheid gewaarborgd moet zijn. De bestuurder monitort de activiteiten en de resultaten van de BAC en informeert daarover drie maal per jaar de deelnemersraad en de Raad van Toezicht.

3.10 Herbeoordeling

Gezien de huidige situatie heeft het meerwaarde dat de BAC de organisatie van de herbeoordeling per 2019-2020 op een nieuwe manier ter hand neemt. Deze zou als volgt ingericht kunnen zijn: In Kijkglas gaat de BAC op zoek naar de leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) die in aanmerking komen voor een herbeoordeling. Er wordt samen met de school voor voortgezet speciaal onderwijs een eerste inventarisatie van de leerlingen gemaakt. Met de school wordt afgesproken op welke wijze zij zich kunnen voorbereiden op de bespreking en vervolgens vindt deze bespreking plaats op de school. Op deze manier wordt de zogenaamde piek voor de zomervakantie vermeden en is de BAC aan het roer bij de planning van de besprekingen. Om de deelnamepercentages van het voortgezet speciaal onderwijs terug te dringen, wordt ook in deze gesprekken tevens getoetst of onderzocht of er lichtere vormen van ondersteuning mogelijk zijn. De BAC levert op die wijze een bijdrage aan het actief terugplaatsingsbeleid. Per 1 november, 1 februari en 1 juni rapporteert de BAC aan de directeur-bestuurder over het verloop van de procedures en de leerlingenaantallen.

3.11 Praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs (PrO) is samen met het leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) onderdeel van het stelsel van passend onderwijs. Het praktijkonderwijs is in tegenstelling tot het leerwegondersteunend onderwijs een aparte onderwijssoort. Het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de toewijzing en bekostiging van LWOO en praktijkonderwijs. Een leerling wordt toegelaten op basis van landelijke criteria zoals IQ en leerachterstand. In de afgelopen jaren zijn de mogelijkheden verruimd voor leerlingen om van praktijkonderwijs naar VMBO (of omgekeerd) over te stappen, of door te stromen naar het MBO. Ook is de samenwerking tussen VMBO- en praktijkonderwijsscholen verbeterd.

3.12 TLV Praktijkonderwijs (PrO) en aanwijzing LWOO

Ons samenwerkingsverband hanteert, tot nader order en in afstemming met de aanpalende regio's, de landelijke criteria.

3.13 Monitoring

Voor de sturing en inrichting van het samenwerkingsverband is het monitoren van kengetallen, leerlingstromen en casuïstiek van groot belang. De directeur-bestuurder draagt zorg voor een nulmeting, verzamelt de actuele gegevens en rapporteert deze m.i.v. schooljaar 2019-2020, voorzien van conclusies en aanbevelingen in november, februari en juni aan de Raad van Toezicht en de deelnemersraad. Specifieke aandacht zal uitgaan naar een goede georganiseerde warme overdracht tussen het PO en het VO van de leerlingen die extra ondersteuning vragen.

Hoofdstuk 4. Kwaliteitsbeleid

Er wordt een systeem voor kwaliteitszorg ingevoerd. Het samenwerkingsverband zal in 2019-2020 een nulmeting uitvoeren. De normering wordt uitgewerkt met de directeuren en de diensten die expertise leveren. Het systematisch evalueren van de activiteiten in het samenwerkingsverband leidt tot meer inzicht in de voortgang, de kosten en resultaten van de activiteiten. De effecten van de aanpak passend onderwijs worden zo nog meer inzichtelijk gemaakt. Het SWV gaat uitvoering van maatwerk voorzieningen monitoren en beoordelen. We maken resultaat en ontwikkelafspraken met elkaar.

Kwaliteitsactiviteiten bestaan uit:

1. het incidenteel verzamelen & analyseren van informatie;
2. het systematisch verzamelen van informatie gericht op verantwoording over en analyse van de geleverde kwaliteit;
3. het systematisch verzamelen van informatie gericht op het benoemen van de toekomst van de school.

De inspectie ziet als externe toezichthouder toe op de uitvoering van de taken van het samenwerkingsverband en de rechtmatige besteding van de middelen. De basis daarvoor is het ondersteuningsplan. In maart en april 2019 is het meest recente inspectie onderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan waren bij het opstellen van dit ondersteuningsplan in maart/april 2019 nog niet beschikbaar.

Het samenwerkingsverband zal in 2019-2020 de constatering over de inhoud en organisatie van passend onderwijs door het SWV Regsam van het recentelijk uitgevoerde inspectiebezoek verwerken. Ook zal er een nulmeting uitgevoerd worden. De streefdoelen worden daarbij uitgewerkt met de directeuren en de partners die expertise leveren.

4.1 Toezichtkader Passend Onderwijs

Jaarlijks voert de inspectie een risicoanalyse uit aan de hand van een zestal parameters, waarbij de uitkomsten aanleiding kunnen zijn voor een nader onderzoek.

De parameters zijn:

- thuiszitters, niet deelnemers aan het onderwijs;
- spreiding en doorstroom in het onderwijs;
- (eerder gegeven) inspectieoordelen op scholen en instellingen;
- het ondersteuningsplan;
- de jaarverslagen;
- de verdeling van de ondersteuningsmiddelen.

De inspectie hanteert bij haar toezicht op de wettelijke taken van het samenwerkingsverband een drietal kwaliteitsaspecten:

1. Resultaten

Het samenwerkingsverband voert de opgedragen taken uit en realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.

2. Management en organisatie

Het samenwerkingsverband weet zijn missie en doelstellingen binnen het kader van de Wet passend onderwijs te realiseren door een slagvaardige aansturing, effectieve interne communicatie en een doelmatige, inzichtelijke organisatie.

3. Kwaliteitszorg

Het samenwerkingsverband heeft zorg voor kwaliteit door systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van gerealiseerde kwaliteit en borging van gerealiseerde verbeteringen in een PDCA cyclus.

Deze manier van werken is een vorm van systematische zelfevaluatie en de nulmeting dient om in een latere fase indicatoren voor kwaliteit vast te stellen. De uitwerking van ons kwaliteitsbeleid zal plaatsvinden aan de hand van de volgende punten die de inspectie bij kwaliteitszorg onderscheidt.

Het samenwerkingsverband:

- plant en normeert zijn resultaten in een vierjarencyclus.
- voert zelfevaluaties uit.
- werkt planmatig aan kwaliteitsverbetering.
- legt jaarlijks verantwoording af van de gerealiseerde kwaliteit.
- het samenwerkingsverband borgt gerealiseerde verbeteringen.
- het samenwerkingsverband onderzoekt bij belanghebbenden de tevredenheid over het samenwerkingsverband.

4.2 Kwaliteitsontwikkeling en planning

Goed kwaliteitsbeleid is wettelijk vereist en op basis van het integraal toezichtkader passend onderwijs een nieuw terrein, dat de komende periode verder ontwikkeld wordt. De inspectie voert risicoanalyses uit en volgt bij mogelijke risico's in een samenwerkingsverband een kwaliteitsonderzoek op basis waarvan zij een beoordeling geeft.

De kwaliteitszorg omvat drie aandachtsgebieden:

Sturen met kengetallen: het per kwartaal en jaarlijks vergelijken van kengetallen, vooral de toedeling van ondersteuningsarrangementen staat centraal; de kengetallen zijn een basis voor analyse, observatie en bevragen van scholen en besturen (actiegericht).

Activiteiten: het jaarlijks opstellen van een activiteitenplan of werkagenda, geformuleerd volgens de opzet: activiteit/verwacht resultaat (doel)/indicatoren/tijdpad.

Monitoring: het monitoren en evalueren van deze activiteiten.

